

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių laikraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Newspaper
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Senasis, istorinis Vilnius

Prekyba tautomis

Rašo: Bronius Rekyva

Politinės konferencijos, vizitai ir pasitarimai, nežinantys jų esmės, nieko nesako, tačiau, arčiau pažįstantiems politinį gyvenimą ir sekant jo užkulius, visa tai sukelia ne tik spėjimus, bet labai dažnai ir neramumo jausmą, nes yra aišku, kad politikas nevyksta į kitą kraštą paspausti to krašto politikams rankų, pasikalbėti apie gražų ar blogą orą. Kaip praktika rodo, tai per tokius pasivažinėjimus ir net taip vadina- mus mandagumo vizitus, yra per- kami ir parduodami ištisi kraštai, pavergiami milijonai žmonių.

Geriausias tokios politikos pa- vyzdis būtų Sovietų Sąjungos ir hitlerinės Vokietijos prieškarinis flirtas. Šiandien yra paskelbta tiek daug įvairių dokumentų ir atsiminimų, kad iš jų aiškiai ma- tosi tuolaikiniai Sovietų ir Vokietijos politiniai žingsniai. Hitleris karui buvo pasiruošęs. Dancigo konfliktas buvo į jį įžanga.

Hitleris buvo gerai informuo- tas apie Anglijos ir Prancūzijos tuometinį karinį pajėgumą ir to- dėl jų įsikūsimą į karą nebijojo. Jam daugiau rūpesčio kėlė Sovie- tų Sąjunga, tuo laiku vedusi de- rybas su Anglija ir Prancūzija dėl bendro fronto prieš Vokietiją, kur Vorosilovas buvo patiekęs planą, pagal kurį Lenkija turėjo įsileisti Sovietų kariuomenę į sa- vo teritoriją, o Pabaltijo kraštai, leisdami panaudoti savo uostas sovietų kariuomenei, kaip bazes. Pagal tą sovietų maršalo Vorosi- lovo planą, didžiausias jėgų su- koncentravimas buvo numatytas Vilniaus ruože ir, jei Lietuva bū- tų sutikusi, Lietuvos Rytprūsių siena.

Anglai ir prancūzai buvo suti- kę su Sovietų pasiūlytu planu, bet atsirado sunkumų su Lenkija, kuri griežtai atsisakė sovietus įsi- leisti į savo teritoriją. Anglams ir prancūzams perkalbėti lenkus ne- pavyko, nes lenkai buvo įsitikinę, kad sovietai iš užimtų sričių savo kariuomenės niekad neatitrauks, o ypatingai iš tų, kurių daugumą sudarė ne lenkai, bet mažumos,

ukrainiečiai, gudai, lietuviai. Į Prancūzijos paraginimą, kad len- kai sutiktų su Sovietų pasiūlytu planu, buvo atsakyta, kad Lenki- ja niekada nesutiks įsileisti sovie- tų į tas sritis, kurias jie iš sovie- tų 1921 m. yra paveržę, lygiai kaip ir Prancūzija niekad nesutik- tų įsileisti vokiečių į Elzsa, kuri prancūzai iš vokiečių yra paveržę. Be to, lenkai tarp kitko pabrėžė, kad jeidami į karą su vokiečiais, rizikuoja prarasti savo laisvę, o susidedami su sovietais, prarastų savo sielą. Dėl to lenkų nesutiki- mo įsileisti Sovietų kariuomenę į Lenkijos teritoriją, anglų, prancū- zų ir sovietų derybos iširo. Len- kija buvo teisi. Iš kitos pusės, lenkai save skaitė stipriu vokiečių priešu ir jie keldami savo kariuo- menės galingumą, vokiečių pajė- gas niekino. Jie tikėjo, kad su Anglijos ir Prancūzijos pagalba hitlerinės Vokietijos galybę su- triuškins. Tiesa, karo išvakarėse su Vokietija, lenkai su sovietų planu sutiko, bet jau buvo per vėlu.

Tuo pačiu laiku derybos vyko tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjun- gos. Pasitarimus pradėjo vokie- čiai, šūkiu, kad tarp Baltijos ir Juodosios jūrų nėra tokio punkto, dėl kurio jie su sovietais nesuti- kartų. Pagal šį susitarimą, Lenki- ja buvo pasidalinta, o Baltijos kraštai atiteko sovietams. Šitas susitarimas buvo vainikuotas 1939 m. rugpjūčio mėn. 19 dieną vokie- čių — sovietų prekybos sutartimi, o to paties mėnesio 23 dieną So- vietų — Vokietijos nepuolimo pak- tu. Sovietai ir hitlerinė Vokietija tuo būdu išsprendė Lenkijos ir Pabaltijo kraštų likimą. Tame pa- sitarime, kaip ant juoko, Lietuvai buvo gražintas Vilniaus kraštas.

Dėl sutarties su vokiečiais, kiek vėliau, Stalinas sakė, kad jis lai- mėjo teritorijos plotus, kuriuos vokiečiai vėliau turėjo atkovoti, atseit, šituos kraštus jis buvo iš vokiečių išsiderėjęs tik tam, kad turėtų vietos, kur būtų galima nu- leisti vokiečių kraują. Betgi, Sta- lino ne tas buvo tikslas. Susitari-

mu su Vokietija Stalinas siekė, kad Vokietija, Anglija ir Prancū- zija tarp savęs kariaudamos nu- silpnėtų, o jis kad tada galėtų joms padiktuoti savo reikalavi- mus. Stalinas šitaip galvodamas labai apsiriko. Jis parodo Stalino naivumą ir netikėjimą Hitlerio niekšišku. Jis netikėjo, kad jo partneris užpuls sovietus ir sudar- ysiu pavoju, kuris grėsė visiškai Sovietų Sąjungos subyrėjimu.

Tarp kitko, norisi kiek pažymė- ti kai kurias smulkmenas dėl Pa- baltijo kraštų prijungimo prie so- vietų. Rugpjūčio 23 d., t. y. prieš pasirašant Sovietų Sąjungos—Vo- kietijos nepuolimo sutartį, Riben- tropas buvo pasišunęs Hitleriui te- legramą, kurioje buvo pranešama, kad derybos vyksta palankioje for- moje ir yra belieję vienintėlis ne- sutikimo punktas Baltijos kraštai. Bet jis, Ribentropas, iš savo pusės sutinkąs su Pabaltijo kraštų per- leidimu sovietams, tik noris gauti Fuererio sutikimą. Ribentropui šį pasiteiravimą buvę atsakyta dviem žodžiais: "Taip, sutinku". Taigi, tais dviem žodžiais Pabalti- jo tautos faktiškai buvo panaikin- tos. Šiandien kiekvienam aišku, kad sovietų pravesta Lietuvoje rinkimų komedija ir "Lietuvos" delegatų prašymas priimti ir "bro- liškų" respublikų tarpa, buvo ir tebėra tik propaganda užsieniui, tik užtušavimas smurto veiksmų. Lietuva savo nuomonę pareiškė vokiečių — sovietų karo pradzio- je — Lietuvos partizanų veikla prieš raudonąją armiją.

Sutartis apie Lenkijos padali- nimą ir Pabaltijo tautų prijungi- mą prie sovietų buvo priminta Nuerenbergo karo nusikaltėlių teisme, bet kadangi jame teisė- jais dalyvavo ir prasikaltimo ben- drininkai sovietai, tai jie sugebė- jo šitą punktą užtušuoti ir tas do- kumentas byloje nebuvo panaudo- tas. Bendrai imant, tenka pasakyti, kad sovietai negali skustis va- karičiais, nes jie sovietams buvo duosnūs. Tik to duosnumo dėka, šiandien sovietai triumfuodami sė- di Berlyne ir švaistosi savo galin- gumu.

Apie pokario įvairias sutartis kalbėti per anksti, bet yra aišku, kad ir mūsų mažą valstybę yra

IŠ VISO PASAULIO

New Yorkas

LAIC žiniomis, Sovietai vykdo lenkų repatriaciją iš Ukrainos, Gudijos ir Lietuvos. Per pirmus šiu metų šešis mėnesius yra repat- rijuota 47.000 lenkų. Ši repatriaci- ja, pasak Nowy Sviat samprotavi- mus, yra vykdoma Franklin D. Roosevelto ir Churchill su sovie- tais Jaltoje sudarytos sutarties dvasioje. Tas pats laikraštis taip pat pastebi, kad lietuviai, gudai ir ukrainiečiai perkeltami į rytų kra- štus — tremiami į Sibirą, o lenkai repatrijuojami ir stumiami į va- karus. Vieton ištremtųjų ešą atga- benami Azijos beraiščiai.

Washingtonas

LAIC skelbiamomis žiniomis, liepos 17 d. kongresmanas Emmet F. Byrne iš Illinois, paprašė atsto- vų rūmų pirmininką leisti kongre- so rekorduose paskelbti jo pareiš- kimą, liečiantį kapitono Stepono Dariaus ir leitenanto Stasio Gire- no, didvyrišką ir tragišką kelionę iš New Yorko į Kauną. Savo pa- reiškime kongresmanas E. F. Byrne kapt. Darių ir leit. Girėną ly- gina su Charles Lindbergu, va- dindamas juos lakūnais pionieriais. Toliau savo pareiškime mi- nėtas kongresmanas pažymi, kad lietuviai visada kovojo už savo laisvę, bet daug kartų kentėjo dėl dipolmatinių intrigu. Girdi, tik lietuvių meilė Dievui ir laisvei juos išlaikė. Kongresmanas E. F. Byrne pilnai tiki, kad jokia jėga nenugalės ir nepakeis tas dvi lie- tuvių paveldėtas stiprybes ir ce- mentuos amerikiečių pagalbą, su- pratimą bei užuojautą draugams lietuviams.

New Yorkas

Amerikos senate yra pasiūlytas ir svarstomas naujas imigracijos įstatymas, numatęs daug paleng- vinimų įvažiuoti į Ameriką.

minima ir mums belieka ne tik maldauti, bet ir dėti visas pastan- gas, kad mūsų tautos likimas ne- būtų sprendžiamas tokių niekšų, kokiais buvo Stalinas ir Hitleris.

DIENOS REIKALAI

J. Žvainys

DAR KARTĄ TUO PAČIU REIKALU

Pereitame "L. L." nr. teko kiek pasisakyti dėl mūsų veiksmų ne- pajėgumo įžvelgti tautos reika- lus ir dėl mūsų partijų siauro aki- račio, kuris nuveda jas į tų rei- kalų užmiršimą. Tai buvo viena medalio pusė. Šį kartą norisi iš- ryrškinti ir antrąją to medalio pusę.

Gerai žinant, kad tremtyje ran- dasi tik nuotrupos Lietuvoje vei- kusių partijų narių, o be to, pri- simenant, kad ir Vlikas savo lai- ku yra raginęs ne tik jam priklu- sančių partijų narius, bet ir nei- traluosius, pasilikti Lietuvoje, to- dėl yra savaime aišku, kad trem- tyje nei atsikūrusios partijos, nei Vlikas savo veiklai laisvų rankų neturi. Jis negali atsiuoti beato- dairinei kovai prieš bolševizmą, kuris užgnaužė Lietuvos laisvę, nes šių srovių ar jų junginio di- desnė akcija lengvai gali išsukti reakciją prieš Lietuvoje paliktą užstatą. Todėl tiek Vlikas, tiek ir jam priklausanti grupės, kaip Lietuvos gimusios ir išaugusios, ir saugodamos Lietuvoje pasiliku- sias, šito fakto akivaizdoje dides- niu kovingumu parodyti negali. Va, čia ir randame vienintėlį se- nujų partijų kovoje prieš komu- nizmą neveiklumo pateisinimą. — Reikalauti iš jų tos kovos paastrī- nimo, net ir negalime, nes nega- lima prievartauti žmogaus, kad jis pasidarytų savųjų brolių išda- viku.

Turint visa tai galvoje, kai ku- rių partinių junginių pasinešimas savintis krašto reprezentantų tei- ses, atrodo juokingas, nors reikia tikėtis, kad mūsų senosios parti- jos, išeidamos iš savų ambicijų, ši- tą klausimą gal kiek ir kitaip ban- dys lietuviškai visuomenei persta- tyti. Bet lieka faktas, kad filoso- fija realybės nepakeisi ir su tuo kiekvienas tikrai ir nuosirdžiai kovai su bolševizmu atsidavęs, ne išvengiamai turi skaitytis.

Išėinant iš savojo, lietuviško, apsisprendimo, kovos prieš bolš- evizmą atsisakyti negalima. Tai yra aišku ir kova turi būti veda- ma. Ji turi būti vedama šaltai, kietai ir apskaičiuotai. Kiekvie- nam aišku, kad bolševikiniai vora tinkliai turi būti išvalyti ir nei- vienas lietuvis svarbesnio uždavi- nio už tautos laisvinimą prieš sa- ve neturi.

Stockholmas

LAIC remdamasis švedų biule- tenio paskelbtomis žiniomis pra- neša, kad Švedija šiais metais iš- leis 9.000 pabėgėlių, neišskiriant ir sergančių džiova. Šiuo metu dau- gelyje Švedijos sanatorių randa- si nemažas skaičius tuščių lovų, kurias žmoniškumo vedina Švedija užleidi pabėgėliams. Iki šiol švedai jau yra įsileidę 800 sergan- čių džiova, kurių dauguma ešą iš- gję ir dirba.

IDOMI STATISTIKA

Varšuva

Ateinančios žinios skelbia, kad lenkų darbininkų sąjunginės parti- jos narių skaičius nuo 1948 me- tų iki 1956 metų sumažėjo 15,9%, ir valstiečių kaimiečių įsteigtos partijos narių skaičius per tą pa- tį laiką sumažėjo 4,1%, kai tuo tar- pu valdininkams įsteigtoji partija yra padidėjusi net 19,2%.

Socialdemokratai ir komunistai vienu keliu

Vakarų Vokietijoje uždrausto- ji komunistų partija, slaptais at- sišaukimais savo buvusius parti- jos narius įtaigoja per ateinančius rinkimus balsuoti už socialdemo- kratų išstatytus kandidatus.

Nicosia. Kipro sala

Kaip atplaukiančios žinios sako, Didžioji Britanija per karą užėmusi Kipro salą ir norėjusi ją išlaikyti savo rankose, kad joje įkūrus viduriniams rytais kontro- liuoti punktą ir į tvirtinimų ir įgulai reikalingų patalpų staty- bą įkišusi 38.000.000 dolerių, Grai- kų pasipriešinimo neišlaikė ir nu- tarė iš salos pasitraukti, nutarda- mi persikelti į Afriką. Stiprinimo darbai buvo pradėti prieš 5 metus ir trys ketvirtadaliai visos staty- bos jau buvo atlikta.

P. L. Liuda Mikulskytė, Antikomunistinio Fronto pirmininkė, "Laisvojo Pasaulio" administratorė, žymi kovotoja prieš komunizmą. Jos byla su lietuviais komunistais bus teisiama specialinio kriminalinio Teismo, rugsėjo mėn. 17 d. New Yorke.

VYKIMĖ Į BALTIJOS JŪRŲ

SKAUTŲ 35 METŲ SUKAKTĮ

Lietuvių skautų tęstinumas per kelias iš nepriklausomos Lietuvos ir kitus kraštus, randa pritarimą. Tai patvirtina kelių metų praktika, rodanti šios idėjos stiprėjimą ir augimą. Iš to jau dabar galima daryti išvadą, kad lietuvių išėjimoje skautybė buvęs ir ateityje ir išliks ilgesnį laiką. Tai džiugus reiškinys.

Skautija yra įkurta prieš 50 metų, tikslu auklėti jaunimą dorovės ir atsakingumo principais, kad išaugintų naudingą visuomenę. Išėjimoje skautybė tampa tuo reikšmingesne, kad joje jaunimas yra auklėjamas lietuviškoje dvasioje ir ne tik galima, bet ir reikia tikėtis sulaukti iš jo gausios ir naudingos lietuviškos visuomenės, taip reikalingos ir būtinos kovai už Lietuvos išlaisvinimą. Turint galvoje, kad jaunimas yra tapęs lietuviškos išlaisvimo tiltu šioje vietoje, tenka ir reikia jam visokeriopai padėti ir su juo bendradarbiauti.

Kaip žinome, skautų programoje didelę ir, galima sakyti, vyraujančią vietą užima stovyklavimas atviroje gamtoje vasaros metu. Su džiaugsmu tenka konstatuoti faktą, kad lietuviškoji skautija šiame krašte didėle dalimi stovys laivietėmis apsupinta. Jie jose kas vasarą praleidžia po kelias savaites, pasisemdami praktiškų patirčių, mokymiesi. Vienas iš tų didžiųjų patirčių, tai patyrimas ir pamylėjimas kas gražu, malonu ir didinga lietuvių širdžiai, lietuviškos dvasios.

Vaistininke Prano Rako padovanotoje, didingais žuolais apaugusioje, 80 akierių stovykloje, šių metų rugpjūčio mėn. 17—18 dienomis Baltijos Jūrų skautai iškilmingai minės savo 35 metų gyvavimo sukaktį, į kurią, reikia tikėtis, suvažiuos daug skautų ir jų vadovų ir iš tolimųjų vietovių. Šia rėta ir nepaprasta proga, Čikagos Skautams Remti Draugija ruošia išvyką, į kurią maloniai kviečia visus lietuvius, besidominčius skautų veikla, vykti. Taigi, turėsime retą progą ne tik pagyventi skautišką gyvenimą, paragauti jų pačių paruošto skanaus, maistingo ir balansuoto maisto, bet ir vietoje patirti jų veiklą, išklaisyti įdomią programą, pasigėrėti didingų laukų ir ceremonijų mis.

Nakvynė svečiams bus parūpinama moteliuose, o ribotam skaičiui nemokamai pačioje stovykloje, bendroje palapinėje. Vykstantieji transportacija pasirūpina patys. Automobilu galima nuvykti maždaug per 5 valandas. Galima rugpjūčio 17 dienos rytą išvykti, o 18 dienos vakarą sugrįžti. Sinteresuotieji dėl platesnių informacijų kreipiasi pas Skautams Remti Draugijos sekretorių Aleksandrą Siliūną, 6839 S. Rockwell Str., tel. PProspect 8-0149 nuo 6 valandos vakarais. Užsiskirti reikia iš anksto. Tad iki malonaus pasimatymo Baltijos Jūrų Skautų 35 metų

VII ASS STOVYKLA

Suvažiavus lietuviškam jaunimui į Čikagą, birželio 29—30 dienomis, jų tarpe buvo ir nemažai akademikų skautų. Tad, po jaunimo Kongreso ir Tautinių Šokių Šventės, netoli Michigano ežero, Michigan'o valstybėje, smėlėtame miške buvo galima girdėti linksnių balsai, kurių bei plaktukų smūgiai kalant kuoliukus palapinėms, bei kitoki stovyklos paruošimo garai. Gimė septintoji Akademinių Skautų Sąjūdžio stovykla "Smiltainės" vardu, kuri tęsėsi liepos 1—7 dienomis.

Susirinko sesės ir broliai ne tik iš Čikagos apylinkių, bet iš visų Amerikos kampų kempelių; nuo rytinio New Yorko pakraščio iki vakarinės Kalifornijos krantų, pasisėmė naujų ar pasidalyti savomis skautiškoms mintims bei idėjomis. Oficialus stovyklautojų skaičius buvo 92, bet vakarais prie laužo kartu su svečiais dalyvių skaičius pašokdavo iki 150.

Ši stovykla išsiskyrė iš kitų stovyklų savo drausme, tvarka ir puikia programa bei jos vykdymu. Už tai ačiū galime sakyti stovyklos viršininkui sktn. V. Stasiškui, kapelionui Tėvui J. Raibui, S. J., stovyklos adjutantui senj. R. Keziui, mergaičių komendantai t. n. I. Pesytei, vyrų stovyklos komendantui senj. J. Ūlėnui ir programos vedėjui fil. A. Dundzilai. Programoje be laužų, laisvalaikio, pramogų, kiekvieną dieną buvo porą diskusinių temų lietuviškos ar skautybės reikalais. Įdomiai nupasakojo savo išitikinimus prof. S. Kolupaila paskaitoje "Ką mes rasime Lietuvoje"; gavo me naudingų žinių fil. B. Kviklio pašnekesyje "Lietuvių politinės partijos ir rezistenciniai sąjūdžiai", fil. K. Palčiausko temoje "Skautiškoji ideologija" ir fil. V. Stasiško diskusijos "Skautybė vyresniesiems" davė nemažai idėjų mūsų vyresniesiems skautams. Visi pašnekesiai buvo gerai paruošti, susirinkusiųjų dėmesys buvo visą laiką nukreiptas į kalbėtojus, o diskusinės temos iškėlė nemažai ginčų bei naujų minčių.

Visiems stovyklautojams ir svečiams žinias teikė stovyklos laikraštis, leidžiamas ir redaguojamas A. Banelio, kuris su pasišventimu nešė tikrai sunkią našą ant savo pečių. Negalima būtų nepaminėti ir stovyklos šeiminių: sesės M. Grigaravičiūtės ir sesės B. Bulotaitės, kurios tvarkė virtuvę ir maitino stovyklautojus tuo puikiausiai. Prabėgo greitai tos septynios dienos ir sekmadienio popietėje buvo verčiamos palapinės, pakuojami daiktai, spaudžiamos kairiosios ir sakoma iki pasimatymo sekančioje stovykloje. Džigiant mašinų motorams, visi gražiai prisiminimais ir pergyvenimais iš septynios AS stovyklos, pagal filisterių dainos žodžius — "...išsiskirstė kur kas sau..."

gyvavimo sukakties minėjime stovykloje š. m. rugpjūčio 17—18 dienomis.

A. A. JONAS MAŠIOTAS

Apie lietuvišką šeimą

Retkarčiais mūsų spaudoje blykstelė vienas kitas straipsnelis lietuviškos šeimos reikalu. Deja, šis opus klausimas yra mūsų tautai gyvybinis ir, manau, turėtų būti mūsų spaudos, ypatingai šiuo tremties metu, plačiau, nuodugniau ir dažniau gvildinamas. Ši kartą ryžausi gyvenimiškai paliesti vieną kitą aplinkybę, sąlygojančią lietuviškos šeimos sudarymą, tvirtumą. Neliesiu tautiniai mišrių šeimų sudarymo, nes kiek vienam lietuviui yra aišku, kad tokia šeima nėra nei tautiškai nei valstybiškai atspari, dažniausiai tautiškai kenksminga, jei ne mirusi.

Esu laimingas, todėl ir visomis gyvenimo, kad ir sunkiausiomis sąlygomis, patenkintas, kad ne man, ne mano vaikams neteko mūsų tėvų šeimoje matyti muštinų, girdėti šlyškųjų burnojimų, koliojimųsi, gėsinimų, matyti nušėdusių ir panašiai. Niekados ne man, ne mano tėvams ar seneliams nebuvo kilusi mintis palikti šeimą, skirtis. Priešingai — visada vyravo šeimos ilgesys, kaip įmanytą rūpintis šeimą.

Ne kartą esu minėjęs, kad gyvenant nepriklausomu gyvenimu per mažai domėjomės mūsų jaunimo auklėjimu. Mokyklose, universitetuose, jaunimo organizacijose kažkodėl vengėme kalbėti šeimos reikalais, kelti šeimos sudarymo, tinkalo, darnaus sugyvenimo klausimus.

Gvildenant šeimos reikalus — pirmoje eilėje tėtų apibrėžti kas yra šeima, kokie jos tikslai, siekliai ir panašiai. Apibrėžti kas yra šeima, galima teisiškai, mokslinškai. Tačiau, šiuo atveju, kaip kam po sąvoka yra mums savaime aiški, taip ir šeimos. Pamėginu šį klausimą, kad ir neišsamiai, greičiau padrikai, paliesti gyvenimiškai, tikėdamasis susilaukti talkininkų. Nesijaučiu neklaidingu esąs.

1. Visi mes esame išaugę šeimoje, daugiau ar mažiau savo tarpe sugyvenusioje. Todėl ir visi gyvenimiškai, kad suaugę ligimės savos šeimos ir ją kuriame.

2. Suaugę, ieškome sau artimo žmogaus, su kuriuo galėtume dalintis mintimis, džiaugsmais ir nuosivylimais — atseit, amžino, ištikimo gyvenimo palaido, draugo.

3. Kuriamo šeima ne smaguriam, prabangiam gyvenimui, bet vildamiems savos pastogės, nuolatinio ramaus uosto, gausios prielaidų, kuriame galėtume perduoti savo gėrąsias savybes, mintis, siekimus, auginame kūrybinę atžalą savo tautai, pertiekdami jam tautos, taigi ir šeimos papročius, kultūrą ir kitą. Auginame garbingą žmogų tautai, naują žmonių.

Todėl šeimos sukūrimas negali būti priuolamas, lengvapėdiškas, neapgalvotas, staigus. Gyvenimas nėra koks romanas, fantazija. Karštieji meilė, dažniausiai pagrįsta lytinio patrauklumu, neturinti rimtesnio pagrindo apibusio gerbimo, kaip greit suliepsnoja, taip greit ir užgesa, išblėsta, atvėsta. Gerai, jei spėta vieno prie kito paprastai, išlyginti smulkmenas ir pan., jei yra kas riša šeimą. Dažnai ir mūsų jaunime prigijęs madingas pasididžiavimas, posakis — nepatiks, nesugyvensiu — išsiskirsiu, yra tiek nerimtas, nepagrįstas, neapgalvotas, net liguistas — nusivylusio ūpo išraiška, esmėje net žalingas, kitus užkrečias, kad apie tai neverta nė kalbėti. Tai yra pirmas žingsnis riedėti gyvenimo nuožulnija plokšme, lenta. Klaidingai įsivaizduojama, kad išsiskyrus, su kitu ar kita, jau rasime gyvenimo idealą. Man pačiam teko nuoširdžiai išsišnekti su daug žmonių, kurie skyrėsi ir vėl vedė, tekėjo, ieškodami mos laimės. Ir visi prisipažindavo padarę neatitaisomą klaidą, kvailystę, jei ne nusižengimą. Visada maloniai prisiminimais pirmąją šeimą, širdies gilumoje jos ilgėjosi, mielai grįžti atgalios.

Taigi, tu žmonės, kad ir lietuviškos šeimos, nors gyvenimo smulkmenose skirtingu papročiu, auklėjimo būdu ir kt. sueina gyvenimo po vienu stogu. Jie gali būti net skirtingų temperamentų: vienas — ramus, lėtas, kitas — karštas, staigus, vienas — visuomenininkas, idealistas, kitas — praktiškas, vienas audringas menininkas — kūrėjas, kitas — šeimos sėslus, mokslo žmogus ir pan. Tačiau vienas kitą gali suprasti, atjausti, remti. Svarbu tikslas ir geras noras.

Todėl prieš kuriant šeimą: a) Reikia vienas kitą gerai, pakankamai pažinti, susipažinti su vienas kito šeimom, o jei tatau ne galima padaryti, pasiteirauti pas tuos, kurie iš senai ir gerai pažįstam, perleisdamas turimas žinias per savo savarankę galvoseną, daryti sprendimą. Nevisada galima pasitikėti kitų šnekoms, žinioms: esti pavydo, keršto ir pan. Pagrindas — patarlė (o jos sukurtos gyvenimo), kad: "obuolys netoli krenta nuo obelės". Esti ir išimčių, tačiau visada yla išlenda iš maišo.

b) Nepamiršti išsimokslinimo, išsilavinimo lygio, kuris turi didesnę reikšmę šeimos gyvenime. — Kuriant šeimą abu turi būti maždaug vienokio išsilavinimo, išsimokslinimo. Gyvenimo patirtis moko, kad bent vyras turįs būti jei ne aukštesnio, tai bent lygaus išsilavinimo bei išsimokslinimo, tik ne priešingai. Skirtumas neturi būti per didelis, kraštutinis.

c) Kiek kėblesnis pas mus klausimas, tai šeimos kūrėjų skirtingos religijos ar net pasaulėžiūros. Šie klausimai turi būti išspręsti šeimos kūrėjų savo tarpe ir garbingai laikomasi susitarimo. Iškurtos inteligencijos (asmuo gali būti ir mažai mokytas) ir tikros tolerancijos asmenyse nesudaro kliūčių, tik reikia mokėti gerbti kitų nuomonę, išitikinimus, jų nepažeisti, neprieivartauti. Tada dar nereikia, kad šeimoje skirtingais klausimais negalima reikšti savo nuomonės, kultūringai ginčytis (diskutuoti) ir pan. Reikia mokėti įgyvendinti sąžinės ir ištikinimų tikrąją laisvę. Laisvė — neturi reikšti kitam nelaisvės.

d) Nekurti šeimos iš keršto, nusivylimo. Šiuo atveju partartina atsivėsinti, apimti. Laikas išgydoto tokias žaizdas. Pavyzdžiui, mano numatytas vedė kitą. Tad keršto, nusivylimo jausmų vedami skubiai išteka ar veda už kito, kad ir nemylimo. Tada panašu į tai, kai priešui rodi špygą kisenėje. Šis pavyzdys lygiai taikomas ir vyrams ir moterims.

e) Nekurti šeimos dėl mados, smaguriavimo, prabangos gyvenimo. Tai slydus kelias.

f) Kreipti tinkamą dėmesį į metų skirtumą. Gyvenimo patirtis rodo, kad vyras turi būti 6—10 metų vyresnis už žmoną, tik ne priešingai. Metų skirtumas gali būti ir mažesnis.

g) Pageidautina, kad vyras sau uždarbiu galėtų išlaikyti šeimą. Dažnai vyrai daro klaidingą prielaidą, nepasitikėdami iš savo uždarbio išlaikyti šeimą. Čia jau moters menas, nes triūsama namuose, prižiūrdama ir auklėdama vaikučius, daugiau uždirbs, ne kaip kurio kitu darbu. Antra vertus, tas bus ir šeimai ir veikučiam sveikiau, naudingiau ir net pigiau.

h) Gal kiek keistoka, bet ir ūgis turi savo įtakos, reikšmės. Geriau, kad vyras būtų aukštesnis ar lygaus ūgio.

Dar norėčiau atkreipti dėmesį į kai kuriuos prietarus, įsikalbėjimus arba kitų "naudingus" patarimus, kurių patys dažniausiai ir nemėgino įgyvendinti. Vienas tokių, kurie vėliau kenkia ir nuodyja šeimos gyvenimą, yra noras valdyti, diktuoti. Vieni tą norą reikalauja dar prieš kuriant šeimą gyvenimą, kiti (ypač moterys) net šioja jį giliai paslėptą širdyje. Pavaižduosiu pavyzdžiais. Pažinojau vieną gydytoją, gerą žmogų, daug metų ištikimai išmilyjęs vieną lietuvių, kuris neįsėdėdavo tiek jai, tiek jos šeimoje pakibę: "Po vestuvių aš tave sutarkysiu, taip nebus, pripratiniau prie punktualumo ir t. t., atpratiniau nuo to ir to, man nebus to ir to", ir pan. Kokia išdava? Savo atvirais pareiškimais, kurių šeimos gyvenime tikrovėje nevykdytu, atgrasė jos šeimą. Smarkavi-

IŠ ČIKAGOS

Jurgis Voldemaras

Vlasovas vokiečių akimis

Kas buvo tas sovietų generolas Vlasov, kuris II-jo Pasaulinio Karo metu organizavo rusų dalinius kovai su bolševizmu?

Ar jis buvo rusų patrijotas, ar vokiečių agentas, ar tik šiaip sau oportunistas, kuris už blizgančią uniformą ir pinigus būtų sutikęs bet kam tarnauti?

Į tai duoda atsakymą vokiečių autorius Georg von Rauch savo knygoje "Sovietų Rusijos Istorija", kurios angliskas vertimas ne seniai pasirodė Amerikoje.

Von Rauch rašo, kad vokiečių planas organizuoti svetimtaučių dalinius, sovietams kėlė nemažą susirūpinimą. Sovietai, stumdami vokiečius atgal į vakarus, žinojo, kad naujai "išlaisvintoje teritorijoje" sutiks didelį žmonių pasipriešinimą jų sovietiškaip politikai. Anti-sovietiška rezistencija ypač stipriai reikšėsi Baltijos kraštuose. Čia ir kitur vokiečiai suorganizavo kariškus dalinius tautiniais pagrindais, daugumoje — ne rusų, o vėliau pradėjo ir rusiškų dalinių organizavimą. Tų rusiškų kariškių pajėgų sudarymo priešaky atsistojo vokiečių nelaisvėn patekęs Raudonosios Armijos generolas Vlasov, "nepaprastų gabumų ir populiarus" vyras.

Vlasov buvo rusų patrijotas, kuris galvojo, kad tik rusai gali nugalėti Rusiją. Jisai svajojo apie "vieningą ir nedalomą", iš bolševikų išlaisvintą Rusiją, su Ukraina, Baltgudija, Kaukazu ir turkų kilmės tautomis imtinai. Bet jisai nereiškė jokių pretenzijų į Lenkiją ir Suomiją, ir palankiai žiūrėjo į Baltijos tautų nepriklausomybę. Vlasov norėjo, kad visos anti-bolševikinės tautos apsiungtų jo vadovybėje. Jis reikalavo, kad visi vokiečių kariuomenėje esą rytinių tautų vyrai būtų perduoti jo žinion ir įjungti į ROA armiją (Ruskąja Osvoboditelna Armija).

Hitleris ir Rytų Ministerija ne rodė Vlasovui didelio palankumo.

Bet tam tikriems vokiečių sluoksnams buvo ne vietoje. Kitas reikalas su slapukais. Dažniausiai moterys, pamokytos kitų siekti valdyti šeimą, neiškenčia ir vos pradėjusios šeimos gyvenimą ima vaidinti. Vyrui įžengus į namus ir nespėjus nė pasisveikinti, ima jį pulti, priekaištauti: "kur taip ilgai buvai, nežiūri namų, tas negerai padaryta, tas nepadaryta" ir t. t. — trumpai, viskas, ką padaro vyras, negerai, blogai, paskutinis neišmanėlis, liurbis ir pan. Ir taip vaidyba vyksta kiekvieną dieną, rytais, pietums, vakarais. Deja, tokiais savo nuolatiniais "pielavimais" tikslo neatsiekia, priešingai — tik atbukina vyro jausmus, jei ko gero neišsukia stipresnės reakcijos. O paskui stebisi, nusiskundžia vyro abejingumu, šio ne pasišlykštėjimu. Jei prieš šios vaidybos dar prisideda uošvė — namose jau pekla.

Pasukus į namus, tylos nebebus" nėra be pagrindo. Tik šimtiniais atvejais esti gero sugyvenimo tarkininkas. Dažniausiai nuo uošvių nukentė moterys. Vyrai dažnai leidžiasi suklaidindami savo mamų. Todėl sveika kuriantiems namų židini, bent kurį laiką būti atokiau nuo uošvių, nesusipratimus spręsti savo tarpe. Nepasiduoti kurtomais.

Nėra namų be dūmų. Kiekvienoje šeimoje menkniekiai, smulkmenos, ypač esant dėl to susirūpinusi, susinervinusi, pasitaikiusi nesekmei ir pan., sukelia nesklaidumų. Tatau yra gyvenimiška, tik-tai reikia juos švelninti, o ne priešingai, dar pilti vandens į degantį benziną. Vėliau galimasi, tačiau neturima drąsos prisipažinti negerai pasielgus. Todėl nedavertinant gyvenimo smulkmenų, nereikia joms teikti perdidelės reikšmės. Dažnai tėvai (neturiu galvoje sadistų, alkoholikų ir p.) išplūsta, muša savo vaikus vien dėl to, kad tuo momentu nesuvaldo savo nervų, yra kuo nors sujaudinti — paskui apgailėstauja.

Dar norėčiau išpėti dėl vieno

sniams pavyko užinteresuoti Himmlerį. Vokiečių kariuomenės vadovybė iš savo pusės irgi darė Vlasovui sunkumų. Mat, Vlasovas siekė, kad ROA kariuomenė būtų nepriklausoma nuo vokiečių vadovybės, ir jai subordinuoti tik taktiniuose reikaluose. Be to, jisai reikalavo įvairių lengvatų Vokietijoje esantiems rytų kraštų darbininkams, kas, autorius teigimu, dalinai jam buvo pavykę laimėti.

Vokiečiai, vis dėlto, nusileido Vlasovui, ir specialiu valstybiniu aktu pripažino Rusų Tautų Išlaisvinimo Komiteto įsteigimą. Šis komitetas buvo organizuotas Pragoje, Hradčan pilyje, 1944 metų lapkričio 14 dieną. Vlasovas buvo išrinktas komiteto pirmininku. Jo išleistas manifestas skelbė, kad po karo bus įkurta "nauja politinė santvarka, be bolševikų ir be eksplotatorių".

Vlasovui buvo leista organizuoti 3 divizijas, kurių pirmoji buvo sudaryta Pragoje. Karui baigiantis, gen. Vlasov norėjo surinkti visas savo pajėgas ir prasimušti į Balkanus, kur, jo nuomone, galėtų įvykti konfliktas tarp sovietų ir Vakarų Sąjungininkų. Bet įvyko Pragos sukilimas, ir Vlasov daliniai prisijungė prie čekų sukilėlių. Miestas, kaip žinome, buvo išlaisvintas nuo vokiečių prie jį įžengiant sovietų kariuomenei.

Vlasovo daliniai, su pačiu Vlasovu, pateko į amerikiečių nelaisvę. Jis pats buvo internuotas ir vėliau išduotas sovietams. Sovietai Vlasovą likvidavo 1946 metais.

Knygoje rašoma, kad sovietai 1944 metų vasario 1 d. patys išleido įstatymą organizuoti tautiškus dalinius: estų, latvių, lietuvių, gruzinų, azarbeidžianų, armėnų ir kazokų. Tai rodo, jog jie panašiai vokiečių sumanymui skyrė didelės reikšmės.

Neteko girdėti, kad šie lietuvių daliniai būtų buvę organizuoti ir pasiųsti į frontą.

dažnai daromo priekaišto, ypač moterų: "Prieš vedybas buvai atidus, meilus, eidamas imdavi po ranka, glaudėsi ir pan, o dabar?". Visai teisingai. Iki žmonės negyveno po vienu stogu, neturėjo bendrų šeimos rūpesčių, galvosūkių, sekmių ir nesekmių ir pan., kada norėjo išsėję, kada norėjo ejo pasimatyti, liepsnojo vien karšta meile, — tatau buvo suprantama, gyvenimiška. Tatau reikia tik mokėti suprasti, bet ne priekaištauti. Ar geriau būtų vaidinti? Pavyzdžiui, po darbo šeima eina pasi-vaikščioti, pakvėpuoti tyru oru, pailsėti. Žmogus nori jaustis laisvas, be rūpesčių. Tuoj priekaišta: "ne atidus, nepaimi po ranka" ir t. t. Taip katės šėšelis ir praslenka. Svarbu, kad visa šeima eina drauge.

Arba vėl keistas reikalavimas, kad, pavyzdžiui, pobūvyje, svečiuose, vyras šoktų tik su žmona arba bent išvestų pirmą ir paskutinį šokį. Kam tos komedijos, suvaržymai, vėliau priekaištai ir t. t. Ir sugalvok ką panašaus!

Ir daug rasime smulkmenų, kurioms šeimos gyvenime priduoda ma per daug reikšmės, nepastebint tikrų ir visuomeninių reikalų. Bet tai jau kito rašinio tema.

TĖVŲ ŽEMĖ

LASo Anglijos Vietininkijos leidžiamas laikraštis. Išėina kas 3—4 savaites. Turinys gyvas, įdomus, nušviečia ir tenykšt lietuvių gyvenimą. Iliustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cent.

Užsakyti galima šiuo adresu: "Laisvoji Lietuva", 911 W. 32 St., Chicago 8, Ill.

Mažoji Lietuva

Nemuno delta

A. Nevardauskas, Čikaga

NEAPSEMTAS KUPSTELIS

Senis Urbonas, apie trobesius laiveliu besisrystdamas, ties senąja Skirvytės upės vaga, ant neapsemto kupstelio, pastebėjo tris šokinėjančius kiškius, todėl niekam nieko nesakęs, irklais vandenį maskuodamas, iš lėto pasileido plaukti kupstelio kryptimi. Pastebėję artėjančią valtį su dvikoju, kiškiai pradėjo nerimti ir vienas per kitą šokinėdami, stumdysis. Senis net laizėsi iš arti matydamas pavojaus išistikus gyvūlius. — "Et, šiis bus šviežienos!", atsargiai keldamas į valtį irklus ir tiesdamas į bėstaitančius į vandenį šokti zuikelius savo sugrūbusius nagus, širdyje džiaugėsi senis. Bet kol ištiesė į juos savo rankas, zuikeliai pokštelėjo į vandenį ir kiekvienas pasileido plaukti skirtinga kryptimi. Nepasisekus pirmajam senio planui, jis sumetė kitą: "Tik ein slag und yr drei, rupžės!". Ir tai tardamas pasileido vieną kiškįlytį. Pasivijęs, šonu laivelį leisdamas pro kiškį, tarėsi, čiupisįs jam už ausų, bet kiškėlis, nors ir labai nusikamavęs ir, rodosi, neperdaugiausiai rodęs gyvybės ženklų, senio sugrūbusių tiesiamų rankų išsigando ir baimės spiriamas staigiu pasukimu ir šuoliu metėsi į šoną. Senis iširdęs, griebia irklą, siūbuojančioje valtyje ir atsistojęs taiktosi srovės nesamo kiškėlio gyvenimą pribagti. Ir lig tik irklų užsimojo kiškėliui smogti, įsibėgėjusi plačiadugnė valtis atsiuma į vandens apsemtą gluosnio kelmą ir staiga sustoja, o senis, netekęs lygsvaros, su iškeltu irklų išviršta į vandenį. Priėmęs pavasario šaltame vandenyje užgaidų atvėsinimo vonią, pūksštaudamas, vargais negalais priartėja prie valtės ir ją nustūmęs nuo užkliuvusio kelmo, vos nevos iširito į ją ir irklais kabindamas iš visų jėgų vandenį, skubėjo, savo drebančią kūną nesti namų pastogėn. Praplaukdamas kupstelį, ant kurio kiti du zuikeliai, matydami valtyje praplaukiantį dvikojį, nerimavo, iš gėdos net nepažvelgė. Grįžęs šlapias namo, niekam nesakė, kas atsitiko, o tyliai užlipęs ant trobos aukšto, skubėjo pasikeisti sušlapusius rūbus sausais.

ARTEJO NAKTIS

Vanduo vis tebekilo. Žemesnių jų vietų sodybos atsidūrė vandenyje. Pradėjo senti ir aukščiausi stovincias sodybas. Giliau apsemtų sodybų gyventojai su vaikais, valtimis pradėjo keltis į šiek tiek saugesnes vietas. Kraustymas vyko lėtai ir nesklanziai. Žmonės perkelti nebuvo didesnės bėdos, bet su gyvulių perkėlimu sekėsi sunkiau. Gyvulių perkėlimui jie naudojo sujungę dvi didesnio tipo sunkiųjų žvejybai naudojamą valtį. Išskeldinimą sunkino pradėjęs lyti lietus ir užėjusi tiršta migla. Temo. Iš pavojingusių apsemtų vietų perkeldinimas šeimų ir gyvulių artėjo prie galo. — Perkeldinimo darbus baigė su žibintais. Žmonės budėjo ir valtis laikė paruoštyje. Kada ledų užsikimšimas prasiivalys, davinių nebuvo. Nerimas kaimo gyventojų se augo ir jų veiduose matėsi susirūpinimo ir baimės šešėliai.

Betgi, buvo ir tokių, kurie džiaugėsi šiurpą keliančia padėtimi. Tai taip vadinamieji kontrabandininkai. Jie tamšai pridengus akių matomumą, pasikinę į būres vėją, bei įkinę raumenis į irklus, šoko pelyntis. Ir kaip nešoks? Juk kelias visur laisvas, ne bėra nei sienos tarp Lietuvos ir Vokietijos, nei sienos apsaugos, o laukti kito potvynio, ar geresnės progos, jiems atrodė per naivų. — Noras įsikresti kišenėn litukų, kurie taip buvo pravartūs, prityrusių kontrabandininkų širdyse kėlė nuotaikas leistis į gyvybei pavojingą žygį.

Iš kontrabandininkų lizdų apsemtomis ir niekenu nekontroliuojamomis apylinkėmis, vieni jų leidosi į Vokietiją parsigabenti didesnius kiekus uždraustų į Lietuvą įsigabenti prekių, kaip tai: gink-

lų, sprogtamos medžiagos, šaudmenų ir kitų prekių, kurios Vokietijoje buvo ne tik pigesnės, bet atvežtos be maito į Lietuvą atrodė visai pigios; kiti iš Vokietijos skubėjo į Lietuvą parsigabenti daug pigesnių, nei Vokietijoje — maisto produktų, kartais rizikuodami pergabenti net gyvus gyvūlius.

Taigi, tą pačią naktį trijų asmenų kontrabandininkų grupė iš Vokietijos išplaukusi apsemtomis apylinkėmis, ant Kuršmarių ledo esančio vandens. Ir keista. Jiems praplaukiant pro Skirvytės žiotis, pajudėjo Skirvytės upėje susikimšę ledai. Nebespėję pabėgti nuo besiveržiančių ledų, jų kunkulytėje žuvo nepalikdami jokių pėdsakų. Prieš juos plaukusi kita kontrabandininkų trejukė girdėjo žustančiųjų šauksmą, bet dėl tam sos ir didelio pavojaus gyvybei, pagelbėti negalėjo.

ATOSLŪGĖS

Pajudėjęs ledams, ramiai tyvuliuavęs apylinkėse vanduo pavirto didžiule srove, raunančią medžius, vartančią tvoras ir velkančią su savimi išjudintus mažesnius pastatus. Ties Vitinės upe ši srovė nuplūšė keletą hektarų geros pievos ir nusinešė į marias. Po ke lių valandų šelimo pradėjo silpnėti. Vanduo akimirkomis sekė ir galiausiai liko tik įlomiais betekas. Skirvytė grįžo į senąją vagą ir ledus dar tebevarė. Pastirusiose jos krantuose iš po vandens išliko žemės lopai. Kaimė gi grįžusieji į buvusius apsemtus namus — tvarkė langus, duris ir iš triobų sėmė vandenį, o greit po to, pro kaminius pradėjo smilkiti ir dūmai. Pavojus buvo praėjęs. Bet žemesnių apylinkių vietos dar skendo vandenyje. Kitokio susisiekimo nebuvo, kaip tik laiveliais. Visi pamariai dar tebebuvo nuo pasaulio atskirti ir tik labai svarbiais reikalais vienas kitas gyventojų išvykdavo ar atvykdavo. Reguliarus per sieną su Vokietija susisiekimas dar tebebuvo nu trauktas ir jį tik kontrabandininkai tepalaikė.

Žmonės užsiima žvejyba, bandė laimės ieškoti. Mat, tokiais atvejais, naujame upių vandenyje, mėgsta išdaigas krėsti lydziai. Jie pasirinkę vandens sruvenimo vietas, tyko ir laukia aukų, praplaukiančių žuvelių, kurios jiems paprastai patenka į nasrus. Todėl vietos žvejai tokias vandens sroves bandė užtvėrti venteriais ir apgaulingus vandrovotjus lydzius, gau dyti.

Kol vanduo iš apsemtos apylinkės išnyksta, trunka iki šešių savaičių ir ilgiau. Per visą tą laiką susisiekimas su kitais kaimais ir vietoje dažnai yra palaikomas tik laiveliais. Net ir paštas ir tas kartą į savaitę yra pristatomas tik laiveliu. Laimingai paskirties vietą pasiekęs paštininkas, džiaugiasi galįs kojomis remti žemę.

"Skaitydami KARJ būsite gerai informuoti apie pasaulinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimų iš įvairių laikų. Metinė prenumerata \$ 5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

KOKIU BUVO, TOKIU PASILIKO

K. Bernotas

Nors pastabos dėl M. Krupavičiaus atsiminimų, tilpusių "Draugo", yra kiek pavėluotos, bet grįžti į praeitį kai kada ne tik galima, bet ir reikalinga.

Juk pats Krupavičius, rašydamas savo atsiminimus, nusikraustė net trisdešimt su viršum metų į praeitį! Jo surašyti atsiminimai nepasitarinaus nei istorijai, nei krikščionių demokratų partijos darbų rehabilitacijai. Juos perskaičius gaunasi įspūdis, kad Krupavičius juos rašė ne iš istorinių šaltinių, ar iš savo galvos, bet jam juos diktavo jo krūtinėje susikau pusni neapykanta skirtingų įsitikinimų Lietuvos veikėjams.

Štai kodėl Garliavos vikarui (atsiminimų autoriui M. Krupavičiui) kanaaninkas Tumas-Vaižganias buvo tik "menkas teologas"; štai kodėl jam tik krikdėmų žmonės nusipelnė Lietuvos veikėjai, kuriems buvo "fabrikuojamos kriminalinės" bylos, kurie buvo tremiami į Varnius, į Dimitravą ir kuriuos (įskaitant Krupavičių) nuo "tikros mirties" išgelbėjo tik atentatininko Vosylius "divyriška kantrybė". Bent taip atsiminimuose rašoma.

Krupavičius, savo politiniams priešams primeddamas įvairiausių nusikaltimus, jiems taip pat primeta kaltę už langų daužymą Vatikano nuncijui Cekchini, kuris, kaip žinome, tuometinės valdžios policinėmis priemonėmis buvo ištremtas iš katalikiškos Lietuvos į pretestantiškąją Latviją.

Vatikanas, kaip žinoma, mažoms valstybėms neskiria aukštų bažnyčios Hierarchų. Taigi, skirdamas Archiv. Cekchini atstovu, ir žymųjį austrų parlamentarą Faidutį jo sekretoriumi, Lietuvai parodė didelį palankumą. Ir ką su juo padarė Lietuvos valdžia!!

Čia M. Krupavičius galima būtų paklausti: kieno vyriausybė tuo metu valdė Lietuvą? Krikščionių grupių koalicija su valst. liaudininkais, kaip istorija rodo, pasibaigė 1924 metais. Taigi, 1925 metais, kada įvyko nuncijaus van dališkis ištrėmimas, visa valdžia buvo krikdėmų su jų satelitais — Ūkininkų Sąjunga ir Darbo Fede-

Matas, kuris neprimato

"Vienybėje" tulas A. Matas, išpylė net 2-ju su puse skilties str., iš vienos pusės, neva, gindamas p. Dirmeikį už jo priešingus tvirtinimus, iš kitos pusės visu frontu "L. L." puldamas. Šis A. Mato straipsnis paliečia ne tik straipsnių rašėjus, bet ir patį redaktorių. Ir ne už tai, kad jis patalpino, bet už tai, kad jis, jo nuomone, yra blogesnis už anksčiau buvusį. Ir už ką gi?

Pirmiausiai už tai, kad "L. L." bendradarbis p. J. Voldemaras "L. L." skiltyse patiekė du, vienas kitam priešingus p. Dirmeikio kartojamus teigimus, liečiančius A. Smetoną, kaip valstybės prezidentui, pasitraukusiam iš krašto pasiimtus pinigų, o antra, kad J. Vaisiejis "L. L." patiekė kai kuriuos savo samprotavimus tautinės formos kūrimo reikalu, pasinaudodamas p. A. K. mintimis. A. Matas, dėl J. Voldemaro pastabų, kad Prezidentas Smetona tų pinigų paėmimą aiškines vėnaip, ponas Mašalaitis aiškino kitaip, o p. Br. Dirmeikis abi mintis kartojęs kaip teisingas, už tai J. Voldemarui užmeta, kad ar jis tik nebus padaręs pačią didžiausią nesąmonę. Tuo tarpu A. Matas pats sako: "Pirmu žvilgsniu prez. Smetonos ir p. Mašalaitio aiškinimai galėtu nesutinka ir čia papildomai įkišę pasakyti tik pats Mašalaitis". Vadinasi, A. Ma-

racija — rankose.

Tada Valstybės Prezidentu buvo A. Stulginskis, Vidaus reikalų ministru A. Endziulaitis, Teisėninkas — V. Karoblis ir Užsienio reikalų — kunigas X (dabar ištremtas). Taigi, visi krikščionys demokratai.

Vyriausybė ne tik neapsaugojo Arkiv. Cekchini nuo minios reakcijos (tarp kitko, prie langų daužymo ir pomidorų mėtymo daugiausiai prisidėjo ateitininkai), bet jį patį palydint policijai iki Joniškio, iš Lietuvos ištrėmė. Krikdėmų parlamentari seime tuo reikalu visai neinterpelio. Vadina si, jie visi pritarė šiam negarbingam pasieligimui. Po to, Vatikanas, neturėdamas kitos išeities, vieton nuncijaus, paskyrė Lietuvos pilietį a. a. vysk. Matulevičių vizitatoriaus titulu, Lietuvos bažnytiniam reikalams tvarkyti.

Krikščionys demokratai santykius su Vatikanu sugriovė, o juos atstatė Voldemaro valdžia, sudarydama konkordatą. Bet ir čia Krupavičiui negerai. Jis skundžia si, kad Voldemaras konkordatą sudarė žaibišku greitumu, "palikdamas užnugaryje ir krikščionis demokratų ir liaudininkus". Bet kur jie anksčiau buvo, ir apie ką jie anksčiau galvojo? O gal Vatikanas, po minėto įvykio, nenorėjo su jais šnekėtis?

M. Krupavičiui nepatinka ir tai, kad Šv. Tėvas prof. Voldemarą apdovanojo ordinu. Girdi, jis nebuvo praktikuojančiu kataliku, ir ordiną gavo tik "įprasta tyarka". Atsietit, ne už nuopelnus, bet tik šiaip sau.

Pirmiausiai Šv. Tėvas apdovanojo ne prof. A. Voldemarą, bet Lietuvos ministerį pirmininką, kuris tuo laiku juo buvo. Reikiška, Popiežiūsi apdovanojo katalikiško krašto vyriausybės galvą. — Mes galvojome ir galvojame, kad Šv. Tėvas viską daro gerai apgalvojęs, o pagal Garliavos vikarą išei ty, kad tik "įprasta tvarka". Jei-gu taip, tai gal ir prelato titulas pačiam Krupavičiui buvo suteiktas tik šiaip sau, ir jokios ypatingos reikšmės neturi?

akcentuoja interpretuodamas J. Vaisiejo mintis.

Daleistina, kad žmogus gali su klysti, todėl daleidžiame, kad ir J. Vaisiejis savo straipsnyje Platoną sumaišė su Aristotelium. Betgi faktas lieka faktu, kad A. Smetona ne tik domėjosi filosofija, bet vieno iš paminėtų filosofų mintimis, sėdėdamas už valstybės vairo, daugiau ar mažiau vadovavo si. Taigi, vardų sumaišymas esmės nepakeitė. Kitaip elgiasi A. Matas. Kad Br. Dirmeikis, pasiremdamas iš dviejų šaltinių suplaukusiomis skirtingomis žiniomis naudojasi kaip tikromis, tai čia jis žiūri ne tik Margučio pažeminimą, bet net talkos ardyumą, o kad J. Vaisiejis gal būt sumaišė vardus, tai jau blogai. Gevalt! Diletantiška nesąmonė, "geležinių vilkų" nepergeriausia ir neperlietuviškiausia forma. Na, ir draša A. Mato, kaip švabų didvyrių gar sioje švabų pasakoje.

Br. Dirmeikio neskiria nuo "Margučio" ir LNT, Vaisiejo nuo LAS. Kad A. Voldemaras du metus išsėdėjęs valdžioje tautinės formos nesukūrė, tai kaltas, o kad A. Smetona 15 su puse metų valdžioje išsėdėjo ir tautinės formos nesukūrė, tai žmoniška, nes, girdi, nebūtinai valdžios atstovai tautines formas kuria. Teisingai. Reikia sutikti, bet ką A. Matas toliau rašo?

Pasekime. "Kultūros istorija rodo, kad tautos tautines formas sukuria paprastai visai kiti kūrėjai, o ne tik ministeriai ir diktatoriai". Kitoje vietoje jis rašo visai kitaip: "Ir tai jau būtų daugiau ir geriau, negu tie diletantiški ar visai absurdiški L. L. vedamojo rašytojo tūlo J. Vaisiejo išvedžiojimai apie tautines formas, kurių dar niekas nesukūrė ir nesukuria, o tik vienas LAS "prie tautinės formos kūrimo eina atsargiai".

Tikrai graži komedija "Vienybė" bendradarbis A. Matas patiekia. Čia kalba kas tautines formas kuria, tuo pripažindamas jų egzistavimą, čia J. Vaisiejo samprotavimus lietuvių tautinės formos kūrimo reikalu, pridengęs paties išgalvotą šūkiu, "kad dar niekas tautinės formos nesukūrė ir nesukuria, laiko diletantiška ir absurdiška.

Panašiai jis kalba per ištisas dvi su puse skilties. Nematydamas ne tik kitų, bet ir savęs, lengvais plunksnos pabraukimais margina "Vienybę" skiltis. Kitus žemindamas, matyt vaizduojasi esąs kitokiu. Tad Dieve padėk! Kam kamo, o A. Matui šito pavydėti netenka.

J. Masonis SKAITYTOJAI RAŠO

KAS KĄ TRĖMĖ Į VARNIUS?

"Draugo" Nr. 178 atspausdintas J. Kriaunius feljetoninio pobūdžio straipsnis, kuriame tarp kitko randame ir tokią nesąmonę: "Voldemaro valdžia buvo "teisinga" visoms partijoms — jis jas visas uždarė, o jų veikėjus trėmė į miestą anapus upės — "Dimitravą, Varnius ir kt..."

Amerikiečiai pasakytų, kad ponas Kriaunius turi "big mouth" — didelę burną. Kiek iš tos burnos išplaukia teisybės, tai jau kitas dalykas. Tegul man ponas Kriaunius pasako, kurį partijų veikėją Voldemaras buvo ištrėmęs į Varnius ar Dimitravą? Aš jam pasakysiu, kas ką į Varnius trėmė... Į Varnius krikdėmų valdžia, su jos lyderiu Krupavičium priešaky, buvo ištrėmusi tautininkų veikėją ir pirmąjį ministrį pirmininką prof. A. Voldemarą. Tenai, tarp kitko, buvo drausmės batalionas, kur siųsdavo prasikaltusius kareivius. Pas juos krikdėmai nu siuntė ir Lietuvos premjerą.

Kriaunius, rašydamas straipsnį, matomai vadovavosi ne istoriniais faktais, bet M. Krupavičiaus atsiminimais.

Kostas Bernotas

IMKIMĖS INICIATYVOS

Artinasi 40-asis Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimas. Veiksniai — snūduriuoja. Lietuvas laisvinimo akcija — apmirusi... Negražu, kai jaunieji piktinasi se naisiais ir juos moko, bet kada atidžiau pasižiūri į tuos veiksmus, tai ir nė nepajunti, kaip pats jau nuosius pradėdi teisinti.

Ar ne laikas būtų jau dabar pasvarstyti, kad bent Lietuvos Nepriklausomybės 40-ties metų paminėjimas, būtų tinkamai prarvestas, įtraukiant jį į laisvojo pasaulio palankias jėgas, šūkiu: Lietuva turi būti laisva!

Lietuviai nacionalistai, laisvės kovų invalidai, savanoriai kūrėjai, pogrindžio kovų dalyviai ir partizanai, dėkime visas pastangas, kad Lietuvos 40-asis Nepriklausomybės paminėjimas virstų nenumaldomu lietuvių laisvės troškimu, vieningo ryžto demonstracija laisvame pasaulyje. Parodykime svetimiesiems, kad lietuvis moka ne tik aukotis, bet ir pagerbti aukas, kritusias už tautos laisvę. Sukelkime nepriklausomybės kovų ir 1941-ju metų sukilimo prieš bolševikus nuotaikas.

Šiai šventei tinkamai išpopuliarinti, jėgų turime pakankamai, tad mobilizuokime kovojančių brolių vardu visas preimones, kad ji pajėgūt užtemdyti viso pasaulio raudonųjų gaivalų veiklą, nežūrint, kokiais varduais jie besidangstytyt ir kokiais metodais beveiktų. Turime parodyti pasauliui, kad Lietuvos Nepriklausomybės idėja yra gyva ir kad ji rodo vis didesnę judrumą.

Nepriklausomybės šventė mums buvo ir liks jėgų patikrinimu laisvės lemiama kovai. Negalėdami prie šios demonstracijos prisidėti su ginklu rankoje, dėkime bent visomis dvasinėmis ir fizinėmis jėgomis, stiprėjančiomis su kiekviena minėjimo diena. Išsivežtas iš tėvynės laisvės troškimas, neapykanta priešui ir prisaiška atsiskaityti su juo už jo mums padarytas skriaudas, tevirsta vienin tėliu mūsų gyvenimo akstinu ir mūsų kūrybinių darbų įkvėpėju. Visa tai nešiodami savo širdyje, pagal išgales perduodame priešguliui, tačiau apgalestaujame, kad tautos laisvinimo kovai vadovaują poliniškai žmonės, nėra jutę pa rako dūmų kvapo ir nėra jautę priešo durklo ir savo nugaraulius. Todėl ir jų skleidžiamais gaudais, kad Lietuvoje laisvės kova yra užgesusi, nesistebime.

Mes tikėjome ir tikime, kad nežiūrint visų sunkumų, laisvės kova nėra nutrukusi nei vienai dienai, nei vienai valandai. Didžioji taautos dalis kaip vovojų taip ir ko voja. Kovoja visų profesijų ir visokio amžiaus lietuviai, kiekvienas pagal savo sugebėjimus ir išgales. Lietuvių tauta nekėsė ir ne kas savomis rankomis pati sau duobės.

Tad jau dabar, kiekviena sveika mintis ar iniciatyva turėtų būti ne tik išklaudyta, bet ir apsvastyta. Visi sukrusime, neatsižvelgiant į tai, kada savo tėvų žemę esame apleidę, ne tik su pozityviais pasiūlymais, bet ir aktyviai išjungimu šią šventę kuo iškilmingiau ir dingdaviau pravesti. — Šūkis — Lietuva turi būti laisva! privalo būti išamoningas ne tik bebaigiančio svetimybės išblėsti lietuvių širdyje, bet įkeltas į svetimųjų lūpas bei sąmonę.

J. Petraitis

SVEIKINIMAI

IŠ SKAUTŲ JAMBORĖ

Siunčiu Jums, Laisvajai Lietuvai, skaitytojams ir skautų rėmėjams iš Jubiliejinės Jamborės. — Turiu malonumo pranešti, kad čia Lietuva ir jos skautai yra atstovaujami ir trispalvė kas rytą pakyla trijose pastovyklėse: Copenhagen, Rover Moot'e ir Indoboje.

Jūs

ps. Ant. Banionis

IŠ H. NAGIO KŪRYBOS

BROLIUI

Šią naktį aš jaučiu — jis iš namų išeina: — o rudenio audra ir lietus plakas į stiklus — jis šiltnėjęs gatvėmis, apglėbęs rątomis veidais, ir verkia. Aš žinau. Ir jam kalbu:

Kai aš rašau apie medžius, kurie dangun grūmoja, kai apie pranašą paniekintą miniu, — aš tau kalbu, nes tu tikrai mano broli, aš tau kalbu, kad ant drėgnųjų akmenų tu nesukluptum, kad pakeltum liūdną galvą, nes tu turi gyventi, mano broli — tu!

Ir tu žinai, kada tamsių namų palėpė, vidurnaktį — kaip didelė nakties žaizda — liepsnoja langas — ten yra atėjus, pas vieną žmogų, tavo broli — ta pati kancia,

kuri tave naktim, kaip juodas sapnas, kankina, degina, bet žodžių tu jai nerandi; — ir jis, jis ieško jų šitoj naktį, šituos tylos atodūsius ir maišatų audros dejavimo, šakų šniokštimo ir lietaus, — ir tu norėtum glostyti šito žmogaus pavargusias rankas: jis tavo žodžius rašo...

Aš tau kalbu. Mano tylusis broli. Kai tu verki, ir aš verkiu kartu. Kai aš sakau: esu kaip medis — vienas, išdidus, — ir tu kalbi: aš vienišas ir išdidus, kaip mano brolis.

MANO ŽEMĖS RUDUO

O kaip man užrašyti rudenį ir savo juodą kraują, kad vieną kartą popieriuje atsivertu, kaip negyjanti žaizda — lietaus ir vėjų nukankintos lygumos, ir iškraipyti skaudžiai mediniai kryžiai vakaro skliaute.

Ak, kai ateina sutemos, ir paukščiai draikosi viršum miškų, ir skamba liūdnas tolimos kapų koplyčios varpas, ir eina vienišas žmogus su žiburiu per vakarą kažkur, — tada esi tokia skurdi, tu mano žeme, skurdi, tarytumi pats vargas. Tada pabunda širdyje nauji ir nuostabūs — kaip sapno gėlės — žodžiai, tada norėčiau glostyti tave, parpulti ir tave bučiuoti, ir kaip tavęs tada, pilkoji žeme, nemylėti! Juk pajuntu, kad ir many tas pats skurdusis kraujas, ta pati skurdi žioji ir bekrastė pilkuma — ir noriu užrašyti visą mūsų rudenį ir mūsų skausmą, ir tai turėtų būti ašaras išspaudžianti, liūdna daina... O Dieve mano, Dieve — kaip dabar sunku tylėti!...

JAUNIMO KONGRESUI
AUKOJO:

Antanina Mačiulienė — \$100.
Po \$25.00: Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjunga, Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris, Čikagos skyrius, Lietuvių Tautinė Sąjunga, Čikagos skyrius, Šv. Pranciškaus Varpelis.

Aidai — \$20.00
Po \$15.00 aukoko: JAV LB Clevelando skyrius, Lietuvių Veteranų Čikagos skyrius.

Po \$10.00 aukoko: ALRK Federacija (Čikagos skyrius), Lietuvių Profesorių Draugija, Lietuvių Teisininkų Draugija, LAS Clevelando skyrius, Lietuvių Agronomų Sąjungos Čikagos skyrius, Dr. J. Bartkus, Dr. B. Beinoris, A. Reklaitis, J. I. Talalai, A. Rudis, Alf. Sabaliauskas.

Po \$5.00 aukoko: G. Baltinis, St. Daumantas, A. Jautokaitė, R. Karazija, M. Nasvytis, T. Papatitis, P. Petrušaitis, A. Ragauskas ir J. Valaitis, S. Charžauskienė.

Po \$4.00 aukoko: Kun. St. Yla ir K. Račiūnas.

Po \$3.00 aukoko: Pr. Linkus, A. Liorentaitė, Pr. Čepėnas, Br. Polikaitis, P. Varis, R. Dainauskas, St. & K. Vaičiai.

Po \$2.00 aukoko: T. Blinstrubas, J. Rugis, St. Saulienė, J. V. Matulis, Vl. Vl. Sinkus, Ed. Sklercius, R. Jonynaitė, V. Manelis, A. Laucius, St. Virpša.

Po \$1.00 aukoko: V. Budrevičius, R. Gustaitienė, J. Gogys, V. Adamkavičius, R. Durickaitė, A. Plateris, St. Vidmantas, V. Paukštelis, L. Ragauskas, V. Kleiza, L. Leonaitytė, E. Vainauskas, V. Skukytė, R. Viskanta, E. Veleckis, V. Petrušis, Paltarokaitė, J. Zimavičiūtė.

Šios aukos surinktos Kongreso metu. Aukos, surinktos anksčiau, jau buvo duotos į spaudą.

Viso susidarė pelno \$1503.—
Kuris paskirstytas:
\$1,000.— Lituanus leidimui.
Likusieji — L. Studentų Są-

jungos Valdybai, paskirstyti savo nuožiūra.

Lietuvių Bendruomenės Čikagos skyrius per Dr. Bajerčių, nors potys rengėjai ir daug lėšų J. K. skyre, savo pelno dalį paliko jaunimo reikalams. Tai puikus bendradarbiavimo dvasios ir pasiaukojimo pavyzdys.

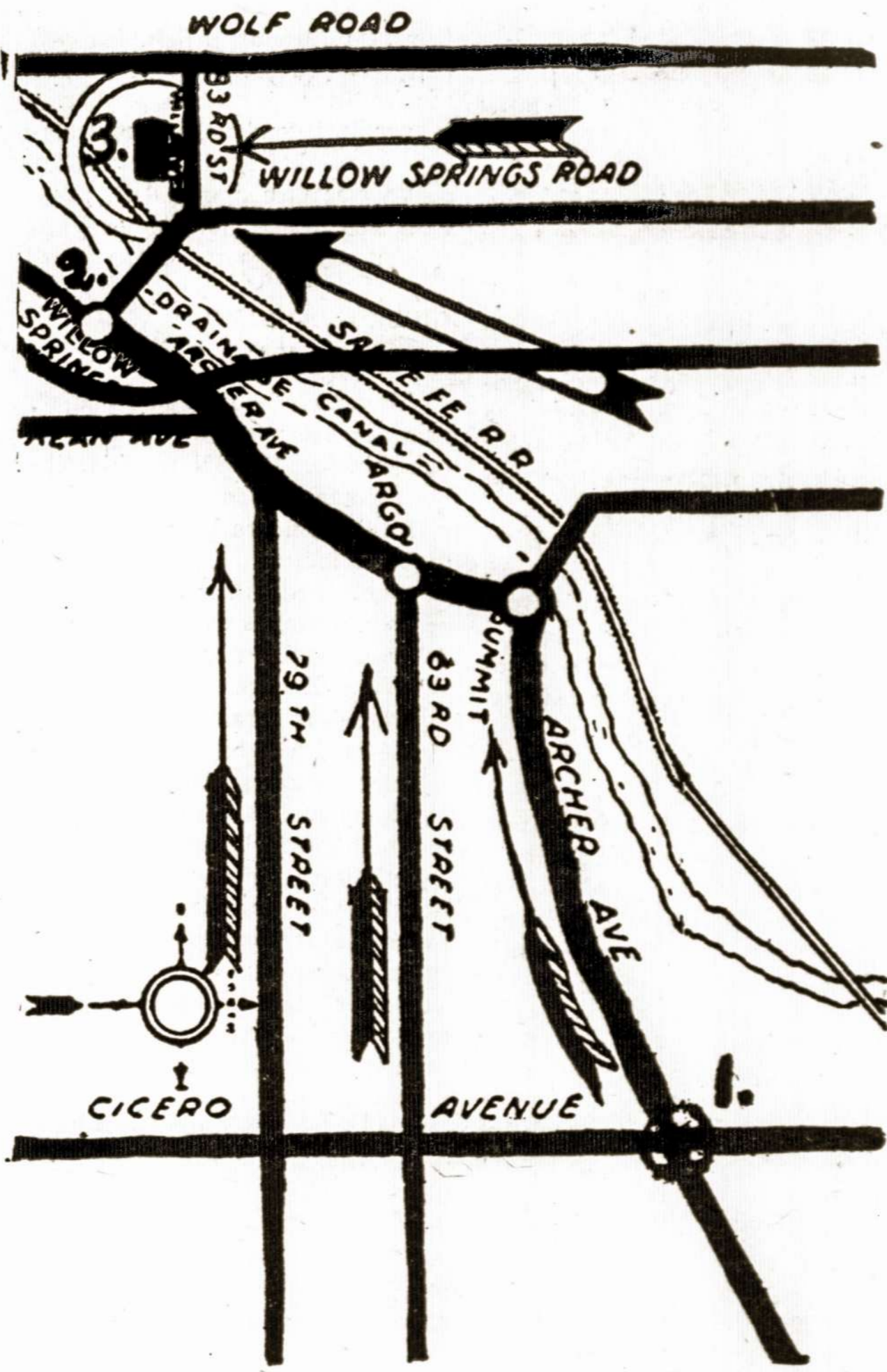
SUNKIAI SERGĄS
PRAŠO PAREMTI

Atsiųstame mums laiške iš Vokietijos, rašoma:

— Sunkios nelaimės prislėgtas, kreipiuosi į mielus tautiečius Amerikoje — ištieskite pagalbos ranką, išgelbėkit mane nuo besiantinančios mirties. Jau 6 metai sergu "multiple sclerosis" liga, kurią gydytojai vadina "slenkančia mirtimi". Esu 45 metų. Šiaip taip pragyvenu iš Vokietijos valdžios kas mėnesį gaudamas 62 markes pašalpos, bet gydymui kas mėnesį teskiria tik 6 markes, ir jų neužtenka nei mažinti skausmą vaistams nusipirkti. Šiaip gy dantis, gydytojo nuomone, maža vilties ir šią vasarą išgyventi. — Tiesa, retkarčiais gaunu iš Balfo, Bet čia tiek tų varguolių, kad jis didesnių pašalpų skirti nepajėgia. Mano adresas: V. Vegys, Weiden (opf Postlag) W. Germany.

Pastaba: Prie šito atsiųskimo redakcija yra gavusi ir pridėtą daktaro liudijimą. Jis skamba sekančiai:

Vilius Megys, born on January 1st, 1911, has been suffering of multiple sclerosis (organic nervous disease) for 6 years. A private treatment requires substantial cost. Etzenricht, 22 Febr. 1957. — Stamp phisician dr. Raimund.

RUGPJŪČIO 25 D. VISI Į BUČO
DARŽĄ Į L. L. GEGUZINĘ

ARS-FOTO STUDJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill. daro įvairių dydžių portretus

Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus. ir nuotraukas.

Aprūpina gera filmine medžiaga.

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.
1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. CESAS, patyręs automobilių specialistas

LIQDĖSIO VALANDŲ
Suskite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6945 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-9600 — 7-3601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse: gausime koplyčių arčiau jūsų namų.

ĮVAIRŪS PATAISYMAI
IR DAŽYMAS
NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel: HE. 4-5848

WALTER SASNAUSKAS
2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GROvehill 6-8402.
Stato naujus namus pagal planus ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus.

LIETUVIŲ AUDITORIJA
IETUVIŲ AUDITORIJA
3133-37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172
POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVĖMS **4 Salės**
Moderniškai įrengtos VIRTUVĖS (su maistu ar be maisto) išnuojamos neaukštomis kainomis.
Jūsų patogumui čia pat **BARAS**
Jaukus puotojančių taurių pavėsis ir žavi muzika.

PIGLIAU, NEGU KUR KITUR.
NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS
VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, pakločių, rankšluosčių ir kita.
JOSEPH DRY GOODS STORE
3218 So. HALSTED ST.

Didelis pasirinkimas įvairių vietos ir užsienio firmų LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ
Sąžiningas taisymas už žemas kainas.
Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.
A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,
YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

ELGIN
Only watch with DURAPOWER MAINSPRING*

Nekilnojamo turto pirkimo — pardavimo reikalais kreiptis:
Alg. BUDRECKAS
REALTY
4081 Archer Ave.
(prie California Ave)
Tel.: LAfayette 3-3384

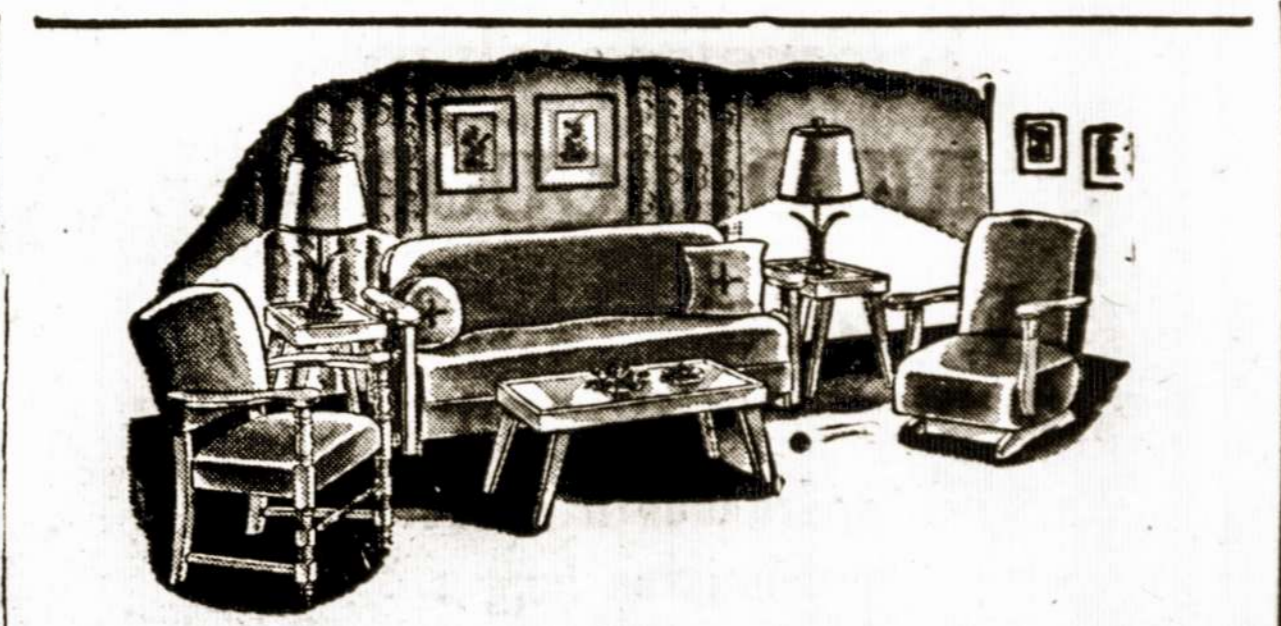
NAUJA MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ
649 West 119 St.
Sav. Juozas Bešonis
WA 8-2009 ir FR 6-6336.

Pristato į namus, taip pat pabūviamis ir parengimams maisto ir mėsos gaminius.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.
Remiantis Chicago Savings Bendrovės pavyzdžiu, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdį biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augšta dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.
Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.
Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežinūrnt kurioje Suvienytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus paštu. Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 So. Western Ave. Tel. GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois
Atidara: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR Sinclair GASOLINO STOTIS
Perdirbamj motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuojamas darbas.
A. STANEVIČIUS
Garazo tel: REpublic 7-9842 Namų: WA1brook 5-5934
2641 West 71 Street

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SĄŽINGAS PATARNAVIMAS. —
NAUJI DIDELI SUNKVEZIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU
IRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEZIMIAI, TAIP IR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI REA APDRAUSTI — INSIURINTI.
JUOZAS NAJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel: WA1brook 5-9209

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiasų firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau.

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje
ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel: SEeley 3-4711
Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

Ką jie dirba

Čikaga

Čikagos lietuvių jūrų skautų, Baltijos Jūros Tunto tūtininkas ir žinomas sporto darbuotojas Edmundas Vengianskas, prieš trejetą metų pradėjęs dirbti Milda Buick lietuviškoje p. Dan Kuraičio automobilių pardavimo įmonėje, š. m. liepos 26. Buick Motor Division sukviestame Čikagos Apygardos iškilėsių Buicko pardavėjų susirinkime, buvo paskelbtas antruoju pardavėju visoje Čikagos apygardoje ir atitinkamai pagerbtas.

Pasižymys būdo geromis savybėmis ir patarnavimu bei paslaugumu klientams, p. E. Vengianskas jau treči metai iš eilės, Buicko kompanijos yra pripažintamas Royal Purple Salesmaster ir apdovanojamas atitinkamu Buick ženkle su deimanto akimi.

CLEVELANDO LIETUVIŲ DIENA

Clevelando Lietuvių Bendruomenės rengiama V-ji Lietuvių Diena įvyks š. m. rugsėjo 2 dieną Diamond Lake vietovėje, kuri yra pasiekiamą važiuojant Mayfield—322 keliu iš Euclid Ave. Bus graži meninė programa, kurią atliks "Ažuolų" oktetas — akordionistai pasirodys jaunieji sportininkai ir daug kitų įvairumų. Veiks jaukus bufetas. Į šią Lietuvių Dieną žada atsilankyti ir Ohio valstybės gubernatorius p. O. Neil. Pagrindinę kalbą pasakys kun. dr. Širvaitis. Taigi atsilankykime, dalyvaukime.

Nauja lietuviška opera "Jūratė ir Kastytis"

Kompozitorius V. K. Banaitis baigė rašyti operą "Jūratė ir Kastytis". Dabar naujoji opera orkestruojama. Alice Stephens, žinomoji muzikė ir choro dirigentė prieš metus laiko savo darbą nesėkmingai užbaigusios Dainų šventės rūšio komiteto vardu, apie tai gana plačiai ir išsamiai paminėjo Čikagoje išeinančius laikraščius, duodama suprasti, kad naujos operos pastatymo žada imtis, kai kurių asmenų dideliu neaktu pasireiškęs buvusių dainų šventės rengimo komitetas.

Teatleidžia p. Alice Stephens už šiuos gal kiek kietokius žodžius, bet iš širdies priartiant pagrindinei minčiai, tenka apgailestauti, kad p. Alice Stephens, kuri viena pati su savo darbščiu chorą, pritraukus vietos muzikų ir garbinus visuomenės veikėjų, galėjo šio darbo imtis, leidosi kai kurių nelemtų "komitečių" paveikiama ir visuomenei primetė amžino komiteto nejuokų šėšėlių. Komiteto, kurio kai kurie nariai lietuviškąją visuomenę skirsto į išrinktuosius

Karštis ir dulkės savaitgaliais mus išveda iš miesto, į kurį

vel sugrįžtame. —

KELIONĖSE GERIAUSIAI ATSIGAIVINSI —

Budweiser alum SIMULIO LIQUOR Inc.

5640 W. 87. Str. Oaktawn

Parūpina apdraudas ir dvigubus aliuminijaus langus

DRAUDŽIU: namus, automobilius, baldus, langus ir kita, suteikdamas Jums ramybę nelaimėje.

Jūsų patogumui, gaminu dvigubus aliuminijaus langus, sumažindamas apšildymo išlaidas ir darbą —

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted Str.
Telef.: Victory 2-6469

ir pažemintuosius, o lietuvius — į sūnus ir posūnius. Nejaugi norima kultūros ir meno priedanga įgyvendinti tendencijas, nukreiptas prieš kai kurias lietuviškos spaudos ir visuomenės dalį, parodant, kad ir lietuviai šias vertybes saikėja sovietiniu mastu?

CICERO JAUNIMO ŠVENTĖ

"Jaunimas nebendradarbiauja", gana dažnai nuskamba įvairiuose pokalbiuose. Bet šis posakis tikrai netinka Cicero kolonijai. Ne mažai jaunimo dirba visuomeninį darbą Lietuvių Bendruomenėje, su organizacijomis, su meno grupe. Vyresnieji iš savo pusės bando jaunimą dar daugiau įtraukti į veikimą. Bendrai ruošai įvairūs minėjimai ar pramogos visuomet atnešė gražių rezultatų ir tikriausiai dar ne kartą atneš.

Rugpjūčio 18 dieną Seleziečių sodyboje prie Cedar Lake, Ind., įvyks Cicero Jaunimo Šventė. — Rengėjai — specialiai iš visų organizacijų ir Bendruomenės sudarytas komitetas: J. Arštikys — Trans. ir Reg., J. Kreivėnas — programa, Z. Juskevičienė — informacija, Ed. Šulaitis — sportas ir žaidimai, Gedvilienė — vaišės, Maldeikis — finansų, Paplauskas — loterija, ir dr. V. F. Kaunas — pirmininkas.

Žinant tuos visus nuolatos visuomeninį darbą dirbančius žmones, yra aišku, kad šventės programa ir visa eiga bus puikiai paruošta, suorganizuota. Likusioji dalis — tenka visiems Cicero gyventojams: Rugpjūčio 18 d. visi Ciceriečiai ir svečiai, o ypač visas jaunimas — į Cedar Lake, į Cicero Jaunimo Šventę.

R. M.

Jonas Virbalis,

LAS JAV Vietininkijos Valdymo pirmininkas, gavęs atostogų, paskutinį savaitgalį lankėsi Čikagoje. Čia aplankė pirmoje eilėje gyvenančius Vietininkijos valdybos narius, aptardamas, kad bus patogiausia šaukti vietininkijos atstovų suvažiavimą. Tą pačią progą vizitavo "Draugai", pasikeisdamas nuomonėmis su Draugo redaktorium Šimučiu. Taip pat vizitavo Margutį ir Sandarą. Neužmiršo aplankyti ir artimųjų bičiulių.

Žurn. Jonas Vaidelys, nors jau kuris laikas yra išėjęs iš ligoninės, bet jaučiasi blogai ir atrodo, kad ligoninės neišvengs. Mat, negali pakelti dešinėsios rankos ir jaučia nuolatinius skausmus. Manoma, kad tuo būdu operacija neišvengiama ir tik ji tegalės dabartines jo kančias sumažinti, o gal ir visai pašalinti.

Studentas Ramūnas Vanagūnas ir Paškevičiūtė susituoks rugpjūčio 18 d. šv. Jurgio bažnyčioje, o 7 val. vak. Lietuvių Auditorijoje įvyks vaišės. — Sėkmės naujai lietuviškai šeimai!

Vasarojimas Zarasuose nepriklausomybės laikais

Čikaga

Lietuvos konsulo dr. P. Daužvardžio kalba, pasakyta liepos 21 d. paminint Dariaus ir Girėno skridimą per Atlantą, ištiesai tilpu si pereitame "L. L." numeryje, — kongresmano Emmet F. Bynses pastangomis, kuris pats minėjime dalyvavo ir tarė žodį, kaip svarbi ir pamatuota politiniu požiūriu, liepos 23 dieną buvo įtraukta į JAV kongreso rekordus.

Teismas, leidžias įstatymus?

JAV aukščiausiajam teismui kelintu kartu iš eilės išteisinus patrauktus teismo atsakomybėn komunistus, respublikonų senatorius Jenner įnešė įstatymo projektą suvaržyti JAV aukščiausiojo teismo pasinešimą "ne interpretuoti, bet leisti įstatymus", primindamas, jog konstitucijos 3-me str. antrame skyriuje yra aiškiai pasakyta, kad kongresas, kaip tautos atstovybė, turi sudrausti teismą, jei jis išėina iš vėžių.

Žemės satelitas ruošiamas

Vašingtonas. Atėjusios žinios skelbia, kad jūrų laivynas paprasė sąvežti 300 mylių aukštį į orbitą paskirti papildomai 34.000.000 dolerių. Tuo būdu satelitas, kurio skersmuo bus tik 20 inčijų su visais įrengimais, įskaitant ir raketą, kuri tikimasi satelitą iškelti į 300 mylių aukštį, atsieis 110 milijonų dolerių. Manoma, kad iškeltas 300 mylių aukštį apie žemę skris 18.000 mylių greičiu per valandą.

Amerikos karinė vadovybė iš savo lėšų paskyrė 1.700.000 dolerių tyrinėjimams skraidančių džių. Kariuomenė nori, kad jie rėdėtų žemę, kaip lig šiolei, oru skristų bent 50 mylių per valandą ir skrisdami pakeltų 1000 svarų krovinį.

Nuo Aliaskos iki Baffin įlankos, kas sudaro 3.000 mylių, pradėjo veikti Šiaurės Amerikos

apsauginė radaro linija, kaip pirmą, saugojanti netikėtą lėktuvų puolimą iš oro. Linija veiks 24 v. paroje, taigi, ir be pertraukos. Jos statyba užtruko arti 3-jų metų ir kainavo 600 milijonų dolerių.

Niagara, Canada

Š. m. rugpjūčio 31 ir rugsėjo 1 ir 2 dienomis Niagaroje įvyks iš eilės V-ji Kanados Lietuvių Diena. Programoje numatyta: dailės paroda, sportas, iškilmingas aktas, pamaldos, koncertas ir du baliai — šokių vakarai, bei lankymas Niagaros apylinkių žymiesnių vietų. Koncertinę — meninę dalį išpildys: Alice Stephens ansamblis iš Čikagos, sol. Stasys Baranaukas, Aktorius H. Kačinskas ir Hamiltono Tautinių Šokių grupė, va dovaujama G. Breichmanienės.

Stasys Banelis, Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas, pakeičė Vokietijoje gyvenęs Haunsteteno stovykloje, o dabar gyvenęs Kanadoje, Toronte, š. m. rugpjūčio 5 dieną sulaukė 60 metų amžiaus.

Argentinoje balsavimai parodė, kad nežiūrint persekiojimų ir vedamos propagandos, peronistai dar stiprūs. Per rinkimus jie surinko vieną ketvirtį visų balsų.

Išnuomuojuama SALĖ VESTUVĖMS, POKYLIAMS

TEL: TO - 3-9695

STEVE'S CLUB

Kepti viščiukai ir vėžiai

STEPAS GOBIS — Savininkas

1500 S. 49-th Avenue, Cicero 50, Ill.

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.

Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai. AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.

Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%. Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel: WALbrook 5-5671

BRUNO
kepyklos gaminiai
būgla užkariauti Čikagos rinką, nes

**Kas Valgo Bruno Duoną,
Visad Žydi Kaip Aguona**

Bruno Macianskas
3339 Lituania Ave. Telef.: CLifside 4-6376

VYRIŠKŲ

R Ū B Ų

KRAUTUVĖ

4622 S. Ashland Av., Chicago

Telef.: YA 7-1272

H. SEIGAN

Keliasi
į naujas
patalpas,

TODĖL IŠPARDAVIMAS

20% NUOLAIDA,

Paltams ir lietpalčiams —

30% nuolaida.

ATSILANKYKITE

IR PASINAUDOKITE

RETA PROGA

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas — 2148 West 63rd Street

CHICAGO, ILL.

Ofiso telefonas: PProspect 8-1717

Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8,

tiktai antradieniais ir penktadieniais.

Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.

BUTAS: 3241 W. 66th PLACE

TEL: RE 7-7868

TEL: ofiso AR 6-0161

rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS

Gydytojas ir Chirurgas

2336 W. Chicago Ave.,

Chicago 22, Ill.

Val: 1—3:30, 6—9 p.p. pirmad.,

antrad., ketvirtad., penktad.;

11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad.

Tik susitarus trečiadieniais.

WESTCHESTER

COMMUNITY CLINIC

Dr. VYTAUTAS DARGIS

ir

Dr. RIMAS VIENUŽIS

Adr.: 1938 So. Mannheim Road

Telef.: Fillmore 5-2727.

24-rių valandos medicinos

pagalbos.

Rentgenas,

pilna klinikinė laboratorija.

E. K. G., P. M. R. ir t. t.

24-RIŲ VALANDŲ

MEDICINOS PAGALBOS

TARNYBA

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.

Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12,

nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.

Išskiriant trečiadienius

ir sekmadienius.

Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Telefonas:

ofiso LAfaet 3-4949

namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street

TEL: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kos-

metikos dalykų ir malonus patar-

navimas pačio savininko

Pr. Šimkaus.

JAUKIAI

FRALEISI

VAKARŲ

CICERO UZEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITI

Čia be gardžių gėrimų ir sė-

kandžių, yra įvairių žaidimų:

4920 West 14th Str., Cicero 56,

Illinois. Telef.: TOWNhall 3-9601